

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-14-16704/15
Tuzla, 14.07.2015. godine

Na osnovu člana 5. i 29. Zakona o Vladi Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 17/00,1/05, 11/06 i 13/11) i člana 17. stav 3. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14 i 8/15), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj dana 14.07.2015.godine, d o n o s i:

O D L U K U

I

Donose se Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2016.-2018. godina, koje su sastavni dio ove Odluke.

II

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2016.-2018. godina, objavit će ne web stranici Vlade Tuzlanskog kantona.

III

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

DOSTAVITI:

- 1 x Ministarstvo finansija**
- 1 x Evidenciji**
- 1 x a/a**

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
VLADA

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
ZA PERIOD 2016.-2018. GODINE

Tuzla, juli 2015. godine

U V O D

Na osnovu člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj:102/13, 9/14, 13/14 i 8/14), pripremljen je dokument, Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2016.-2018. godina, što ima za cilj projekciju prihoda i gornju granicu rashoda za pripremu budžeta za naredni trogodišnji period.

Prijedlog Smjernica, Ministarstvo finansija, dostavlja Vladi Kantona do 15. maja tekuće godine, a Vlada donosi iste do 31. maja tekuće godine. Obzirom da su od strane Federalnog ministarstva finansija projekcije indirektnih poreza dostavljene i zaprimljene u Ministarstvo finansija 20.05.2015. godine a projekcije direktnih poreza 02.06.2015. godine, te makroekonomski pokazatelji za period 2016.-2018. godina za nivo Bosne i Hercegovine putem e-maila 23.06.2015. godine, Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona nije moglo ispoštovati navedeni zakonski rok za predlaganje Smjernica Vladi Kantona..

Kako su u toku paralelni procesi na izradi Dokumenta okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2016.-2018. godina, moguća su određena odstupanja projekcija u odnosu na ovaj dokument.

Ovaj dokument ima za cilj da poboljša koordinaciju između Vlade Tuzlanskog kantona, općina i izvanbudžetskih fondova na pripremi za izradu Budžeta za 2016. godinu, kao i da osigura sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranja rashoda koji pokriva sve nivoe vlasti Tuzlanskog kantona, uključujući Budžet Kantona, općina i izvanbudžetskih fondova.

Smjernice pokrivaju slijedeće oblasti: makroekonomske pretpostavke i prognoze, projekcije prihoda i gornju granicu rashoda.

Ministarstvo finansija TK predlaže Vladi Kantona da usvoji ovaj dokument kao prvi korak u procesu pripreme Budžeta Tuzlanskog kantona za 2016. godinu.

Na osnovu člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji BiH nosilac izrade ekonomske politike za naredne tri godine je nadležni organ Federacije u skladu sa zakonskim propisima. Vlada na prijedlog Ministarstva finansija donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike koje, između ostalog, sadrže i osnovne makroekonomske pokazatelje Federacije i pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za budžetsku i dvije naredne godine.

Kako do danas nismo od Federalnog ministarstva finansija zaprimili sve relevantne pokazatelje za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike, dokumentacionu osnovu za izradu ovog dokumenta predstavljaju:

- Revidirane projekcije prihoda od indirektnih poreza kantona i općina kantona za 2015. godinu i projekcije prihoda za period 2016.-2018. godine (dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo, koje je Ministarstvo finansija zaprimilo 20.05.2015. godine, pod brojem:02/3291/15),

- Revidirane projekcije prihoda od direktnih poreza kantona i općina kantona za 2015. godinu i projekcije prihoda za period 2016.-2018. godine (dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo, koje je Ministarstvo finansija zaprimilo 02.06.2015. godine, pod brojem:02/3588/15),

- Makroekonomski pokazatelji za period 2013.-2018. godina koje je izradila Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP) pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine (dostavljeni od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo nezvanično putem e-maila dana 23.06.2015.godine),

- Informacija o Perspektivama 2015.-2018. godine (Proljeće 2015. godine) - urađen od strane Direkcije za Ekonomsko planiranje,

- OMA Bilten, maj 2015- urađen od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje BiH (OMA Bilten, maj 2015.).

Ističemo da u ovim Smjernicama nisu date projekcije prihoda vanbudžetskih fondova u FBiH, po osnovu doprinosa za penziona i zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti bez ostalih neporeznih prihoda koji se ostvaruju u skladu sa zakonima i

sredstava finansiranja za period 2016.-2018. godina, jer iste nisu dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija.

Takođe, pri izradi ovog dokumenta korišteni su podaci Kantonalne privredne komore Tuzla i to iz publikacije Privredna kretanja Tuzlanskog kantona, broj: 17 (januar 2015. godine) i broj:18 (maj 2015. godine).

I SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Dinamiku ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u najvećoj mjeri diktiraju vanjski faktori. S tim u vezi, Direkcija za Ekonomsko planiranje je uradila dokument Informacija o Perspektivama za period 2016.-2018. godine (Proljeće 2015. godine) koji daje preliminarni pregled predviđanja najznačajnijih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini uzimajući u obzir međunarodne faktore koji utiču na ekonomski razvoj naše zemlje.

Makroekonomski pokazatelji na nivou Bosne i Hercegovine dati su u slijedećem pregledu:

Tabela 1. – Makroekonomski pokazatelji za period 2013.-2018. godinu

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nominalni BDP u mil KM	28.027	28.195	29.146	30.465	32.188	34.182
Nominalni rast u %	2,6	0,6	3,4	4,5	5,7	6,2
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,9	100,0	100,7	101,3	102,0	101,7
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	27.501	28.198	28.930	30.078	31.565	33.607
Realni rast u %	0,7	0,6	2,6	3,2	3,6	4,4
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-0,1	-0,7	1	0,9	1,2	1,5
Potrošnja u mil KM	28.815	29.126	29.736	30.530	31.610	32.738
Vladina potrošnja u mil KM	5.986	6.106	6.216	6.340	6.530	6.726
Privatna potrošnja u mil KM	22.829	23.020	23.520	24.190	25.080	26.012
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	4.703	5.256	5.787	6.463	7.158	7.989
Vladine investicije u mil KM	1.041	1.302	1.497	1.721	2.014	2.357
Privatne investicije u mil KM	3.662	3.954	4.291	4.741	5.144	5.633
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	11,5	11,6	12,9	13,7	14,4	15,5
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.548	-2.087	-2.184	-2.330	-2.448	-2.719
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-5,5	-7,4	-7,5	-7,6	-7,6	-8,0
Nominalni rast uvoza u %	-1,8	7,2	6,2	4,6	4,5	5,2
Nominalni rast izvoza u %	5,8	2,9	7,9	7,6	7,9	8,0

Napomena: Izvor podataka Direkcija za ekonomsko planiranje BiH (DEP), april 2016. godine.

Ekonomska aktivnost u BiH tokom proteklih nekoliko godina jedva da se povećavala. Izlazak Euro zone iz recesije nakon dvije godine negativnog rasta, smanjenje svjetskih cijena, deflacija, poplave u drugom tromjesečju, te nepovoljna hidrološka situacija u hidroelektranama su bili među najznačajnijim faktorima ekonomskog rasta BiH u 2014. godini (0,6%).

U periodu 2015-2016. godina očekuje se nastavak postepenog poboljšanja eksternog okruženja, što bi trebalo dovesti do značajnog rasta ne samo izvoza, nego i domaće tražnje koja se u velikoj mjeri finansira inostranim prilivima. Projekcije ekonomskog rasta, pored

poboljšanja okruženja, podrazumijeva odsustvo elementarnih nepogoda, normalnu hidrološku situaciju i stabilizaciju svjetskih cijena. Pomenuti faktori i pretpostavke bi trebali dovesti do postepenog jačanja ekonomskog rasta u BiH u 2015. godini na stopu od 2,6%, te 3,2% u 2016. godini.

U periodu 2017-2018. godina očekuje se daljnje postepeno jačanje ekonomskog rasta u BiH i to prvenstveno kao posljedica sve povoljnijeg eksternog okruženja. Tako je za 2017. godinu projiciran rast od 3,6%, nakon čega slijedi daljnje ubrzavanje na 4,4% u 2018. godini.

Obzirom da glavne pretpostavke projekcija ekonomskog rasta dolaze iz vanjskog sektora, tu se upravo nalaze i glavni rizici njihovog ostvarenja. Naime, slabiji ekonomski rast u okruženju ili eventualne recesije u budućnosti bi mogli ponovo značajno ugroziti BiH ekonomski rast.

Industrijska proizvodnja

Prema preliminarnim podacima za 2014. godinu, BiH je zabilježila stagnaciju fizičkog obima industrijske proizvodnje, što je posljedica izrazito teških uslova poslovanja tokom cijele godine. Naime, uz mnoštvo strukturalnih problema industrijska proizvodnja u BiH tokom 2014. godine bila je izložena nezapamćenoj prirodnoj katastrofi i poplavama, što je u velikoj mjeri odredilo nivo proizvodnje na kraju godine. Industrija je bila izložena dosta stagnantnoj aktivnosti u neposrednom međunarodnom okruženju, koju su karakterisale slaba izvozna tražnja i pad svjetskih cijena roba. Posmatrano po sektorima, pozitivan doprinos industrijskoj proizvodnji ostvaren je samo u domenu prerađivačke industrije (rast od 3,8%), dok je s druge strane, sektor za proizvodnju električne energije zabilježio pad od oko 10%.

Preliminarni podaci za 2015. godinu nagovještavaju poboljšanje ekonomske aktivnosti u EU zoni, što bi trebalo omogućiti oporavak industrijske proizvodnje u BiH (rast od 4,8%).

Ključnu ulogu bi trebala imati prerađivačka industrija koja čini 2/3 ukupne industrijske proizvodnje i u velikoj mjeri je izvozno orjentisana.

Tokom 2016. godine očekuje se postepeni oporavak BiH privrede, odnosno rast proizvodnih precesa od 5,4%. Pored izvozno orjentisanih grana, očekuje se pozitivan doprinos i onih grana koje su determinisane domaćom tražnjom. Takođe, očekuje se da bi energetski sektor, koji uključuje rudnike, trebao ostvariti povećanje proizvodnje.

Daljnje jačanje oporavka većine industrija glavnih trgovinskih partnera tokom 2017-2018. godine je korišteno kao pretpostavka za projekciju intenziviranja rasta BiH industrijske proizvodnje sa projiciranim godišnjim stopama rasta od 5,7% i 6% respektivno.

Prema podacima Kantonalne privredne komore Tuzla, u 2014. godini, ostvaren je rast obima industrijske proizvodnje u odnosu na prošlu godinu u vrijednosti od 4,2%. Privreda Tuzlanskog kantona u decembru 2014. godine u odnosu na prosjek 2013. ostvarila je rast industrijske proizvodnje od 6,3%. U odnosu na 2013. godinu prerađivačka industrija ostvaruje rast od 7,4%, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom 2,8%, dok vađenje ruda i kamena ostvaruje pad od 0,6%.

U prvom kvartalu 2015. godine ostvaren je pad obima industrijske proizvodnje na području Tuzlanskog kantona u odnosu na isti period 2014. godine u vrijednosti od 7,3%, dok je u odnosu na prosjek 2014. godine ostvaren rast 1,7%. U odnosu na prvi kvartal prošle godine, prerađivačka industrija ostvaruje pad od 4,0%, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom 5,6%, a vađenje ruda i kamena pad od 16,6%.

Vanjska trgovina

Tokom 2014. godine BiH privreda se suočila sa velikim domaćim i međunarodnim izazovima. Tako su vremenske nepogode i pad proizvodnje električne energije s jedne strane, te slaba izvozna tražnja i nizak nivo svjetskih cijena roba u velikoj mjeri uticali na nivo i kretanje vanjskotrgovinske razmjene. Tako je vanjskotrgovinski deficit povećan za 14,9%, a pokrivenost uvoza izvozom smanjena za 2,4 procentna poena i u 2014. godini iznosi 57,9%.

U 2015. godini očekuje se povećanje vanjskotrgovinske robne razmjene BiH, što bi trebalo rezultirati blagim rastom vanjskotrgovinskog deficita od 4,2%, dok bi pokrivenost uvoza izvozom bila blago poboljšana na 58,8%.

Tokom 2016. godine se može očekivati nastavak pozitivnih trendova i povećanje vanjskotrgovinske razmjene od oko 6%, tako da bi trebalo doći do blagog smanjenja vanjskotrgovinskog deficita i nešto bolje pokrivenosti uvoza izvozom u odnosu na prethodnu godinu.

U periodu 2017.-2018. godina očekuje se da bi BiH trebala ostvariti povećanje vanjskotrgovinske razmjene, prvenstveno kroz stabilan rast izvoza roba i nešto nižim stopama uvoza, što bi trebalo rezultirati stabilizacijom vanjskotrgovinskog deficita i poboljšanjem pokrivenosti uvoza izvozom.

U 2014. godini iz Tuzlanskog kantona ukupno je izvezeno proizvoda u vrijednosti od 1.129.470.000 KM što je u odnosu na 2013. godinu rast od 8,0%. U isto vrijeme je došlo do rasta uvoza od 3,62%, te je uvezeno roba u vrijednosti od 1.293.074.000 KM. Pokrivenost uvoza izvozom je 87,35%, a u istom periodu prošle godine je bila 83,81%. Vanjskotrgovinski deficit je 163.604.000,00 KM.

U prvom kvartalu 2015. godine iz Tuzlanskog kantona je izvezeno proizvoda u vrijednosti od 292.102.000,00 KM ili 6,93% više u odnosu na isti period 2014. godine. Istovremeno, došlo je do rasta uvoza od 13,32%, te je uvezeno roba u vrijednosti od 314.966.000,00 KM. Pokrivenost uvoza izvozom je 92,74%, dok je u istom periodu prošle godine iznosila 98,28%. Vanjskotrgovinski deficit je 22.864.000,00 KM.

Tržište rada

U 2015. godini se očekuje postepena stabilizacija tržišta rada. U Bosni i Hercegovini se očekuje postepeno smanjenje stope nezaposlenosti.

U domenu neto plaća u BiH se očekuje umjeren rast u odnosu na 2014. godinu, usklađen sa obimom poslovne aktivnosti preduzeća. Prosječna plaća i broj zaposlenih u BiH bi se u 2015. godini mogli uvećati za 0,5% i 1,7%.

U BiH se u 2016. godini očekuje smanjenje stope nezaposlenosti i povećanje broja zaposlenih. Pretpostavlja se da bi prosječna neto plaća mogla biti veća za 1,5%, a broj zaposlenih za 1,8%.

U 2017. i 2018. godini se očekuje se nastavak pozitivnih dešavanja na tržištu rada. Uvećanje obima investicija, trgovine i industrijske proizvodnje bi trebalo imati pozitivan uticaj na kreiranje novih radnih mjesta i uvećanje prosječnih neto plaća. Na osnovu spomenutog, pretpostavlja se da bi ukupan broj zaposlenih u BiH u 2017. godini mogao biti uvećan za oko 2%, odnosno 2,1% u 2018. godini. Rast obima poslova bi se pozitivno odrazio na neto plaće koje bi mogle biti veće za 1,9% u 2017. godini, odnosno 2,1% u 2018. godini.

Osnovni rizici za ostvarenje projekcija na tržištu rada su prvenstveno nivo potražnje, investicija i trgovine, ne samo u BiH nego i u EU.

U Tuzlanskom kantonu je, prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, u decembru 2014. godine bilo zaposleno ukupno 83.851 osoba. U odnosu na prethodni mjesec, broj zaposlenih je veći za 2,3%, a u odnosu na prosjek 2013. godine za 4,0%..

U decembru 2014. godine u Tuzlanskom kantonu je registrovano 98.797 nezaposlenih osoba ili 0,3% manje u odnosu na novembar 2014.

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje u Tuzlanskom kantonu je, u mjesecu martu 2015. godine bilo zaposleno ukupno 82.544,00 KM. U odnosu na prethodni mjesec veći je za 0,7%, dok je u odnosu na prosjek 2014. godine broj zaposlenih veći za 1,2%. Takođe, registrovana je 97.961 nezaposlena osoba, što je za 0,55% manje u odnosu na februar 2015. godine. Prema stručnoj spremi, najviše je KV i NKV radnika, a slijede osobe sa srednjom stručnom spremom.

Prosječna neto plaća u Tuzlanskom kantonu u novembru je iznosila 730,00 KM što je ispod prosjeka Federacije BiH. U odnosu na kantonalni prosjek iz 2013. godine, došlo je do

rasta neto plaća za 1,5%. Prosječna neto plaća u martu 2015. godine iznosila je 739,00 KM, što je i dalje ispod prosjeka Federacije BiH. Najviše prosječne neto plaće u Tuzlanskom kantonu su u sektoru proizvodnje i opskrbe električnom energijom, dok su najniže prosječne neto plaće u građevinarstvu.

Prerađivačka industrija i trgovina na području Tuzlanskog kantona zapošljavaju najviše osoba.

Cijene

Kao i prethodnih godina promjena cijena u BiH je determinisana kretanjem svjetskih cijena hrane i energenata (prvenstveno nafte i gasa), ali i promjenama cijena komunalija, akcizama i sl.

Prema posljednjim projekcijama Evropske komisije cijene nafte na svjetskom tržištu bi trebale biti nešto niže u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu. Slično je i sa cijenama hrane.

U BiH se takođe ne očekuje značajan rast cijena uzimajući u obzir promjene cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu. Od domaćih faktora koji doprinose rastu cijena uzeto je u obzir nastavak uvećanja akciza na cigarete i duvan, i moguće poskupljenje električne energije. Na osnovu navedenog u BiH u 2015. godini se očekuje skroman rast cijena (0,2%).

U 2016. godini, prema projekcijama EK i Svjetske Banke, se očekuje stabilizacija cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu, koje bi se trebale, nakon smajenja u 2015. godini, postepeno povećavati, tako da bi nivo inflacije u EU mogla biti veća u odnosu na 2015. godinu. U BiH se takođe očekuje rast cijena u 2016. godini, tako da se očekuje inflacija od 1%.

Imajući u vidu da se prema projekcijama Svjetske banke u 2017. i 2018. godini očekuje stabilan i umjeren rast cijena hrane, nafte i gasa, pretpostavlja se da bi inflacija u BiH mogla iznositi između 1,3% i 1,5%.

Bankarski sektor

U 2014. godini bankarski sektor je poslovao sa pozitivnim finansijskim rezultatom. Iako je zabilježeno manje smanjenje ukupnih prihoda, značajno smanjenje ukupnih rashoda je dovelo do pozitivnog poslovnog rezultata na nivou ukupnog bankarskog sektora.

Kreditna aktivnost je i dalje skromna, pa tako krediti bilježe rast od 2,8%, što je slično rastu iz 2013. godine. S druge strane ukupni depoziti bilježe rast od 8,5% zahvaljujući rastu depozita stanovništva, a i depozita opće vlade.

Kako se ne očekuje značajan pomak kod neto plaća, pritisak na dohodak građana bi mogao biti prisutan i u 2015. godini. Kako na raspoloživi dohodak građana veliki uticaj imaju i prilivi iz inostranstva, ne bi trebalo doći do značajnije promjene kretanja depozita stanovništva u odnosu na 2014. godinu.

S druge strane, u 2015. godini se očekuje da se smanji rast krajnje potrošnje, koja će dijelom biti finansirana bankarskim kreditima. Procjenjuje se da će jače kreditiranje izostati, ali bi ipak trebalo biti veće u odnosu na 2014. godinu.

U periodu od 2016. - 2018. godine, očekuje se nastavak ekonomskog rasta, što bi trebalo da se pozitivno odrazi i na aktivnosti bankarskog sektora, tako da bi se rast kredita mogao kretati između 5% - 6%. Slične godišnje stope rasta mogu se očekivati i na strani depozita (6% - 8%).

Monetarni sektor

U 2014. godini ukupna novčana masa je zabilježila povećanje od 7,8% u odnosu na 2013. godinu. Iako se u 2014. godini očekivalo usporavanje rasta depozita zbog poplava u maju i augustu, kao i zbog minornih pozitivnih kretanja na tržištu rada, ukupni depoziti su ostvarili brži rast u odnosu na 2013. godinu.

Kako je rast bio prvenstveno generisan od strane sektora stanovništva, može se i u

narednim godinama očekivati najznačajniji uticaj ovog sektora na kretanje ukupnih depozita i novčane mase.

U periodu 2015.-2018. godine očekuje se nastavak ekonomskog rasta u BiH, pa samim tim i pozitivan učinak na razvoj monetarnog sektora, odnosno nastavak rasta depozita, kao i gotovine izvan banaka.

Devizne rezerve na kraju 2014. godini ostvarile su rast od 10,7% u odnosu na kraj 2013. godine.

Kretanje deviznih rezervi zavisit će od kretanja vanjskotrgovinske razmjene BiH, novih zaduživanja javnog sektora, priliva transfera i sl. U narednom periodu može se očekivati da se rast uspori u odnosu na 2014. godinu, a naročito ako otplate vanjskog duga budu veće od novih zaduživanja, što se može očekivati.

II SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA

U ovom poglavlju su izložene projekcije prihoda koje se očekuju za finansiranje javne potrošnje u toku srednjoročnog perioda, a na osnovu projiciranih makroekonomskih pokazatelja i postojećih poreznih politika.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine preuzete su od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu (OMA) pri Upravnom odboru Uprave za indirektno oporezivanje (podaci april 2015. godine), a bazirane su na slijedećim pretpostavkama:

- Prognozama makroekonomskih pokazatelja izrađenim od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP);
- Nastavku harmonizacije akciza na cigarete sa standardima EU i usklađivanju akciza na rezani duhan sa rastom akciza na cigarete;
- Efektima primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA;
- Tekućim trendovima u naplati prihoda od indirektnih poreza.

Politika akciza na duhan u periodu 2015-2018 podrazumijeva kontinuirano godišnje povećanje specifične akcize na cigarete u visini od 0,15 KM/paklici i usklađivanje specifične akcize na duhan za pušenje sa rastom minimalne akcize na cigarete. Za potrebe izrade projekcija primijenjene su sljedeće stope specifične akcize na duhan za pušenje:

- 2015: akciza u visini od 80 KM/kg, u skladu sa Odlukom Upravnog odbora UIO;
- 2016 - 2018: 80% minimalne akcize na cigarete izračunate prema metodologiji koja je propisana Zakonom, polazeći od pretpostavke prevaljivanja novog akciznog tereta u cjelosti na kupca.

U slijedećem pregledu daju se projekcije prihoda od indirektnih poreza za period 2015.-2018. godina :

Tabela 2. – Revidirane projekcije prihoda od indirektnih poreza u mil. KM

	Izvršenje 2014	Revidirane projekcije 2015	Projekcije			Projektovana stopa rasta			
			2016	2017	2018	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017
PDV	3.207,80	3.268,10	3.348,20	3.457,00	3.570,10	1,90%	2,50%	3,20%	3,30%
Akcize	1.307,50	1.381,10	1.432,10	1.490,40	1.550,60	5,60%	3,70%	4,10%	4,00%
Carine	235,4	252,7	264,3	276,2	290,6	7,40%	4,60%	4,50%	5,20%
Putarina	294,3	303,9	313,6	324,9	339,2	3,30%	3,20%	3,60%	4,40%
Ostalo	24	24	24	24,2	24,4	0,00%	0,00%	0,80%	0,80%
UKUPNO:	5.069,00	5.229,80	5.382,20	5.572,70	5.774,90	3,20%	2,90%	3,50%	3,60%
Putarina 0,10 KM	-117,7	-121,6	-125,5	-130	-135,7	3,30%	3,20%	3,60%	4,40%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	4.951,30	5.108,20	5.256,70	5.442,80	5.639,20	3,20%	2,90%	3,50%	3,60%

Na osnovu trendova naplate prihoda, godišnjih makroekonomskih projekcija i procjena efekata izmjene Zakona o akcizama i primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA, procijenjena neto naplata prihoda od indirektnih poreza za 2015. godinu iznosi 5.229,8 mil KM što je za 3,2% više nego u 2014. godini.

Projekcija prihoda u periodu od 2016. do 2018. godine zasnovana je na projektovanim relevantnim makroekonomskim pokazateljima za navedeni period, istorijskoj sezonskoj šemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2015. godinu, te efektima izmjena politika u oblasti carina i akciza na duhan.

Projekcije rasta prihoda od PDV-a nešto su ispod projektovanih stopa rasta potrošnje. Projekcije akciza na derivate i putarina prate projektovane stope realnog rasta BDP-a.

Projekcije akciza na duhan u periodu 2016-2018 podrazumijevaju godišnje povećanje specifične akcize na cigarete od 0,15 KM/paklici, uz prevaljivanje dodatnog poreznog tereta na kupca cigareta, a time i specifične akcize na rezani duhan.

Pripadajući dio prihoda od indirektnih poreza korisnicima u Federaciji BiH je u skladu sa metodologijom raspodjele s Jedinstvenog računa trezora (JRT), zavisno od troškova finansiranja države, a zatim utvrđenoj visini plana otplate vanjskog duga.

Raspodjela projiciranih prihoda korisnicima u Federaciji BiH urađena je u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija za ceste. U ovom materijalu obrađeni su prihodi sa JRT-a koji nakon raspodjele pripadaju Tuzlanskom kantonu.

III POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA

U narednim tabelarnim pregledima daju se projekcije indirektnih i direktnih poreza za nivo Tuzlanskog kantona za period 2016.-2018. godina dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo.

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza za kantone i općine pojedinačno za naredni trogodišnji period urađena je prema metodologiji utvrđenoj Zakonom o pripadnosti javnih prihoda i na bazi statističkih podataka.

Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa trezora za nivo Tuzlanskog kantona u narednom trogodišnjem periodu su slijedeće:

Tabela 3. – Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za Tuzlanski kanton

Indirektni porezi (KM)	Projekcija 2016	Projekcija 2017	Projekcija 2018
Tuzlanski kanton ukupno (I + II + III)	262.357.485,00	260.400.375,00	274.773.954,00
I Kanton	210.054.875,00	208.487.927,00	219.996.043,00
II Općine TK ukupno	41.639.210,00	41.328.593,00	43.609.849,00
III Direkcija cesta TK	10.663.400,00	10.583.855,00	11.168.062,00

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa za 2016. godinu za nivo Tuzlanskog kantona očekuje se u iznosu od 262.357.485,00 KM, od čega za Kanton iznos od 210.054.875,00 KM, za općine iznos od 41.639.210,00 KM i Direkciju cesta TK iznos od 10.663.400,00 KM.

Porez na dobit preduzeća, izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija, predstavlja u cjelosti prihod Kantona, i u narednom trogodišnjem periodu projicira se u slijedećim iznosima:

Tabela 4. – Projekcije prihoda od poreza na dobit

Porez na dobit (KM)	Projekcija 2016	Projekcija 2017	Projekcija 2018
Tuzlanski kanton	15.817.974,00	16.387.421,00	17.108.467,00

Projekcije prihoda od poreza na dohodak, uključujući zaostale obaveze po osnovu poreza na plaće, za nivo kantona su slijedeće:

Tabela 5. – Projekcije prihoda od poreza na dohodak (uključeni zaostali porezi na plaće)

Porez na dohodak (KM)	Projekcija 2016	Projekcija 2017	Projekcija 2018
Ukupno	46.048.432,00	47.706.176,00	49.805.247,00
I Tuzlanski kanton	30.180.142,00	31.266.628,00	32.642.359,00
II Općine TK	15.868.290,00	16.439.548,00	17.12.888,00

Projekcije prihoda za općine

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa za općine Tuzlanskog kantona očekuje se u slijedećim iznosima za period 2016.-2018. godina:

Tabela 6. – Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa trezora za općine TK u KM

OPĆINE TK	Projekcija 2016	Projekcija 2017	Projekcija 2018
Banovici	1.865.804,00	1.876.275,00	1.862.278,00
Celic	1.169.157,00	1.175.479,00	1.166.710,00
Doboj Istok	890.498,00	896.861,00	890.171,00
Gracanica	4.373.736,00	4.398.758,00	4.365.945,00
Gradacac	3.943.632,00	3.967.085,00	3.937.492,00
Kalesija	3.141.982,00	3.160.674,00	3.137.097,00
Kladanj	1.330.698,00	1.338.490,00	1.328.506,00
Lukavac	4.056.711,00	4.080.208,00	4.049.770,00
Sapna	1.110.598,00	1.118.390,00	1.110.047,00
Srebrenik	3.634.684,00	3.657.217,00	3.629.936,00
Teocak	630.012,00	634.494,00	629.761,00
Gad Tuzla	10.409.331,00	10.471.671,00	10.393.555,00
Zivinice	4.834.130,00	4.863.608,00	4.827.327,00
UKUPNO:	208.817.510,00	210.054.875,00	208.487.927,00

Prihodi od poreza na dohodak na nivou općina za period 2016.-2018. godina projiciraju se kako slijedi:

Tabela 7. – Projekcije poreza na dohodak za općine TK u KM

OPĆINE TK	Projekcija 2016	Projekcija 2017	Projekcija 2018
Banovici	1.218.617,00	1.262.487,00	1.318.036,00
Celic	220.311,00	228.242,00	238.285,00
Doboj Istok	335.642,00	342.425,00	363.025,00
Gracanica	958.663,00	993.175,00	1.036.875,00
Gradacac	851.345,00	881.993,00	920.801,00
Kalesija	503.152,00	521.265,00	544.201,00
Kladanj	537.828,00	557.190,00	581.716,00
Lukavac	1.641.215,00	1.700.299,00	1.775.112,00
Sapna	151.924,00	157.391,00	164.317,00
Srebrenik	741.800,00	768.505,00	802.319,00
Teocak	173.050,00	179.282,00	187.170,00
Grad Tuzla	7.053.974,00	7.307.917,00	7.629.465,00
Zivinice	1.480.769,00	1.534.077,00	1.601.576,00
UKUPNO:	15.868.290,00	16.439.548,00	17.162.888,00

IV PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA

Projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza za Budžet Tuzlanskog kantona za period 2016.-2018. godina zasnivaju se na revidiranim projekcijama dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo.

Obzirom na predviđen blagi ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u narednom trogodišnjem periodu, kao i jačanje koordinacije fiskalnih politika u Federaciji, unapređenje fiskalne odgovornosti i povećanje fiskalne discipline, procjena je da će u narednom periodu doći da naplate većih iznosa prihoda u Budžet TK u odnosu na dostavljenje revidirane projekcije od strane Federalnog ministarstva finansija, tako da se predlažu prihodi od indirektnih poreza za period 2016.-2018. godina na slijedeći način:

	2016.	2017.	2018.
Revidirane projekcije prihoda od indirektnih poreza od Federalnog ministarstva finansija	210.054.875,00	208.487.927,00	219.996.043,00
Predloženo povećanje datih projekcija	27.156.800,00	30.442.800,00	17.543.300,00
Ukupno projekcije prihoda od indirektnih poreza:	237.211.675,00	238.930.727,00	237.539.343,00

Navedene projekcije prihoda od indirektnih poreza uključene su u projekcije ukupnih sredstava Budžeta Tuzlanskog kantona (tabela broj 8), tako da očekivani nivo ovih sredstva za 2016. godinu iznosi 360.447.350,00 KM, što je manje za 24.173.599,86 KM ili 6,29% u odnosu na Budžet Tuzlanskog kantona za 2015. godinu, što je rezultat kreditnog zaduženja u 2015. godini i manjih iznosa planiranih vlastitih i namjenskih sredstava u 2016.godini.

U 2017. godini procjenjuje se neznatan rast ukupnih prihoda Budžeta TK u poređenju sa projiciranim za 2016. godinu, i to za 669.715,00 KM ili 0,19%, dok je procjena ukupnih prihoda za 2018. godinu veća za 2.705.549,00 KM ili 0,75% u odnosu na predviđene prihode za 2017. godinu.

Povećanje prihoda u posmatranom periodu zasnovano je na pretpostavci usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH i promjeni propisa o povratu vanjskog duga.

Projekcije prihoda i primitaka u Budžetu Tuzlanskog kantona u periodu 2016.-2018. godina ilustriuje slijedeći pregled:

Tabela 8. – Prihodi, primici i finansiranje Budžeta Tuzlanskog kantona u KM

	Izvršenje 2014.	Plan 2015.	Projekcija 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Index (2016/ 2015)	Index (2017/ 2016)	Index (2018/ 2017)
UKUPNO PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE (I+II)	319,121,823.14	384,620,949.86	360.447.350,00	361.117.065,00	363.822.614,00	93,71	100,19	100,75
I UKUPNO BUDŽETSKA SREDSTVA (A+B+C+D+E)	285,346,834.26	311,893,413.00	300.306.110,00	303.864.460,00	304.528.540,00	96,28	101,18	100,22
A. Poreski prihodi	238,104,243.20	274,294,865.78	283.613.673,00	286.911.216,00	287.544.107,00	103,40	101,16	100,22
1.Prihodi od indirektnih poreza	195,813,589.50	230,292,241.78	237.211.675,00	238.930.727,00	237.539.343,00	103,00	100,72	99,42
2.Porez na dobit preduzeća	14,939,077.93	14,003,165.00	15.817.974,00	16.387.421,00	17.108.467,00	112,96	103,60	104,40
3.Domaći porezi na dobra i usluge(zaostale obaveze po osnovu poreza na promet)	578,745.90	481,330.00	398.382,00	321.040,00	248.638,00	82,77	80,59	77,45
4. Porez na dohodak (uključujući zaostale uplate poreza na plaće)	26,763,519.44	29,512,679.00	30.180.142,00	31.266.628,00	32.642.359,00	102,26	103,60	104,40
5.Ostali porezi	5,215.38	5,450.00	5.500,00	5.400,00	5.300,00	100,92	98,18	98,15
6. Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	4,095.05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.Neporezni prihodi	14,387,352.48	14,342,902.46	14.328.800,00	14.489.607,00	14.672.753,00	99,90	101,12	101,26
1.Prihodi od poduzet.aktivnosti i imovine i pr.od poz.k.razlika	210,050.46	244,003.46	51.900,00	53.150,00	54.350,00	21,27	102,41	102,26
2.Naknade i takse	10,648,475.18	10,200,248.00	10.371.000,00	10.451.457,00	10.534.103,00	101,67	100,78	100,79
3.Novčane kazne (neporezne prirode)	3,528,826.84	3,898,651.00	3.905.900,00	3.985.000,00	4.084.300,00	100,19	102,03	102,49
C.Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	0,00	445,757.90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D.Primici	4,561,238.58	2,809,886.86	2.363.637,00	2.463.637,00	2.311.680,00	84,12	104,23	93,83
E.Finansiranje	28,294,000.00	20,000,000.00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II NAMJENSKA SREDSTVA, TEKUĆI I KAPITALNI TRANSFERI, DONACIJE, PRIMICI I VLASTITI PRIHODI (F+G)	33,774,988,88	72,727,536,86	60.141.240,00	57.252.605,00	59.294.074,00	82,69	95,20	103,57
F.Namjenska sredstva,grantovi,donaci je i primici po osnovu namjenskih sredstava	23,747,138,73	49,313,876,86	39.160.683,00	36.212.310,00	38.269.724,00	79,41	92,47	105,68
G. Prihodi po osnovu vlastite djelatnosti - vlastiti prihodi	10.027.850,15	23.413.660,00	20.980.557,00	21.040.295,00	21.024.350,00	89,61	100,28	99,92

a) Prihodi i primici (budžetska sredstva)

Ukupni poreski prihodi u 2016. godini predviđaju se u iznosu od 283.613.673,00 KM, što je za 9.318.807,22 ili 3,4% više u odnosu na planirani nivo za 2015. godinu. U 2017. godini za ove prihode predviđa se nešto veći nivo u odnosu na 2016. godinu (index 101,16), a za 2018. godinu nivo 2017. godine.

Na ova kretanja, najvećim dijelom uticale su projekcije indirektnih poreza, koje u 2016. godini bilježe povećanje za 6.919.433,22 KM ili 3,0% u odnosu na plan 2015. godine.

U 2016. godini očekuje se povećanje poreza na dobit u iznosu od 1.814.809,00 KM ili 12,96% u poređenju sa planom 2015. godine, a u narednim godinama povećanje od 3,6% i 4,4%.

Porez na dohodak, zajedno sa zaostalim uplatama poreza na plaću, se u 2016. godini procjenjuje sa povećanjem od 667.463,00 KM ili 2,26% u odnosu na planirani nivo za 2015. godinu, dok se u 2016. i 2017. godini projiciraju sa porastom od 3,6% i 4,4% u poređenju sa prethodnom godinom.

Neporezni prihodi u dijelu budžetskih sredstava u 2016. godini projicirani su na bazi izvršenja ovih prihoda u periodu januar-maj 2015. godine u odnosu na isti period prošle godine, vodeći računa o iskazanim mjesečnim trendovima naplate ovih prihoda, tako da se predviđaju na gotovo istom nivou plana za 2015. godinu. Projekcije ovih prihoda za 2017. i 2018. godinu su veće za oko 1% u odnosu na uporednu godinu.

Primici u Budžetu Tuzlanskog kantona u okviru budžetskih sredstava koji dopijevaju na naplatu u 2016. godini iznose 2.363.636,48 KM, što je niže nego u 2015. godini za 15,88%.

b) Namjenska sredstva, tekući transferi, donacije, vlastiti prihodi i primici po osnovu namjenskih sredstava

Prihodi po ovim osnovama za period 2016. - 2018. godinu su planirani na osnovu zahtjeva budžetskih korisnika dostavljenih za izradu Dokumenta okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2016.-2018. godina.

V RIZICI PO PROJEKCIJE PRIHODA

S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uslove u BiH i u svijetu, ostvarenje projiciranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2015.-2018. godina podložno je slijedećim rizicima:

- projekcije prihoda od indirektnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja koje je izradila Direkcija za ekonomsko planiranje. Svako odstupanje ovih parametara od projektiranih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda,
- slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera BiH (EU, zemlje CEFTA) povećava nivo rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od indirektnih poreza u cjelini;
- Sporija sanacija šteta od poplava i slabiji priliv finansijske pomoći u odnosu na očekivanja DEP-a mogu usporiti oporavak pogođenih područja i revitalizaciju poljoprivredne i industrijske proizvodnje, umanjiti očekivani rast potrošnje i ekonomije i ugroziti izvršenje projekcija naplate prihoda;
- Investicije vezane za međunarodne projekte dovode do povećanja povrata PDV-a, dok korištenje projekata finansiranih iz IPA fondova u konačnici rezultira oslobađanjem PDV-a. Veći porast međunarodnih projekata od očekivanog i ponovno uključivanje BiH u IPA program, koji predviđa mnogo veća izdvajanja za BiH nego što je bilo do sada, može u narednim godinama dovesti do manjeg izvršenja prihoda od PDV-a u odnosu na projektovani;
- Očekivani efekti primjene izmjena Zakona o akcizama u području oporezivanja duhana mogu biti umanjeni ili neutralizovani neefikasnim političkim i operativnim

mjerama usmjerenim na suzbijanje porezne evazije, nelegalnog uvoza duhana i nelegalne proizvodnje i prodaje cigareta i rezanog duhana;

- eventualne izmjene politika u području indirektnih poreza, npr. uvođenje diferencirane stope PDV- akciza (pivo) ili povećanja putarine koje bi dovelo do rasta jaza u oporezivanju supstituta (dizel i lož-ulje), pored fiskalnih gubitaka i makroekonomskih implikacija u smislu distorzija na tržištu, mogu destabilizovati postojeći sistem PDV-a i naplatu prihoda, umanjiti efikasnost rada UIO, opteretiti poslovne subjekte i značajno povećati rizik od prevara.

Projekcije prihoda su usko vezane za privredni rast. Najveći rizik po projekcije prihoda je neuspjeh u ispunjavanju ciljeva privrednog rasta i drugih makroekonomskih pokazatelja.

VI PROJEKCIJE DUGA TK NASTALOG PO OSNOVU ZADUŽIVANJA

U periodu 2015.-2018. godina obaveze za otplate po kreditima i izdaci za inostrane kamate i kamate na domaće pozajmljivanje, na osnovu otplatnih planova, procjenjuju se u ukupnim iznosima kako slijedi:

Tabela 9. – Obaveze po kreditima i pozajmicama

	Izmjene i dopune Plana 2015.	Projekcija 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.
I Ukupno budžetska sredstva (1 do 10):	11.452.251,00	17.864.924,00	21.423.240,00	22.087.348,00
1.Razvojna banka FBiH-OŠ „Stupari” i OŠ “Kladanj” Tarevo	22.423,10	19.624,64	19.123,83	18.619,88
2.Razvojna banka FBiH-Gimnazija „Ismet Mujezinović” Tuzla	281.612,00	244.144,40	234.658,31	225.262,30
3.Federalno ministarstvo finansija-UKC Rekonstrukcija „Plave bolnice” Tuzla	445.757,90	445.757,90	1.693.100,32	2.940.442,73
4.Federalno ministarstvo finansija-WB-IDA Projekat urbane infrastrukture i pružanja usluga - dio koji se odnosi na Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša	27.007,00	26.557,53	26.105,30	26.105,30
5.Federalno ministarstvo finansija-MMF Stand by aranžman (III)	6.064.000,00	6.014.000,00	6.014.000,00	3.547.000,00
6.Federalno ministarstvo finansija-MMF Stand by aranžman (IV)	0,00	0,00	849.250,00	3.397.000,00
7.Kratkoročne pozajmice od domaćih kreditora (procjena)	30.006,05	19.000,00	19.000,00	19.000,00
8.NOVA banka a.d.Banja Luka	3.530.318,84	5.336.918,52	5.336.918,52	5.336.918,52
9.INTEZA SANPAOLO BANKA d.d. TUZLA	488.784,24	1.478.747,23	1.413.687,89	1.017.598,25
10. Unikredit banka d.d. BiH	562.341,87	4.280.173,28	5.817.395,83	5.559.401,02
II Ukupno namjenska sredstva	698.000,00	898.000,00	898.000,00	898.000,00
1.Federalno ministarstvo finansija: -WB-IDA Projekat urbane infrastrukture i pružanja usluga (dio koji se finansira se sa porošačkog mjesta 14010003) i -Projekat izgradnje kanalizacije i vodosnabdijevanja općine Čelić (finansira se sa potrošačkih mjesta 11010018, 14010003 i 18010001)	698.000,00	898.000,00	898.000,00	898.000,00
UKUPNO (I + II):	12.150.251,00	18.762.924,00	22.321.240,00	22.985.348,00

U Dokumentu okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2016.-2018. godina moglo bi doći do korekcije usljed povećanja procijenjenog kursa USA dolara i SDR-a u kojima su obračunate obaveze po pojedinim kreditima.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2016.-2018. godina u skladu su sa Zakonom o budžetima u FBiH i predstavljaju osnovu za izradu Budžeta Tuzlanskog kantona. Cilj dokumenta je da predloži smjernice ekonomske i fiskalne politike, te definiše okvir prihoda i gornju granicu rashoda za period 2016.-2018. godina.

Ove Smjernice ekonomske i fiskalne politike obavezujuće su kod izrade budžeta općina za 2016. godinu, kao i kod projekcija za 2017. i 2018. godinu.

VII STRATEŠKI CILJEVI VLADE TUZLANSKOG KANTONA

Vlada Tuzlanskog kantona, uz podršku Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDP), zajedničke inicijative Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) i Švicarske agencije za razvoj i saradnju (SDC) započela je sa procesom izrade **Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016. - 2020. godina** uz uvažavanje postojećih strateških dokumenata po vertikalnom i horizontalnom nivou, postojećeg socio-ekonomskog stanja i razvojnih prioriteta i potreba Kantona, raspoloživih i budućih kapaciteta Kantona te pozitivnih društveno-ekonomskih odnosa u okruženju.

U Nacrtu strateške platforme za Tuzlanski kanton predložena su strateška i dugoročna opredjeljenja Tuzlanskog kantona, čiji je cilj unaprijeđena i razvijena privreda Tuzlanskog kantona koja će se bazirati na ključnim potencijalima rasta koji se ogledaju u bogatstvu prirodnih resursa, konkurentnoj radnoj snazi i tradiciji industrijske proizvodnje, te kvalitetnoj saobraćajnoj povezanosti sa razvijenim tržištima.

Utvrđeni su slijedeći strateški ciljevi:

1. Osigurati stabilnost i prosperitet razvoja privrede Tuzlanskog kantona.
2. Uspostaviti efikasne sisteme upravljanja razvojem ljudskih potencijala i tržišta rada, u cilju povećanja zapošljavanja.
3. Poboljšati kvalitetu života, sigurnost i socijalnu uključenost građana i učiniti politiku socijalne zaštite pravičnom i djelotvornom.
4. Modernizovati i učiniti ekonomski održivom javnu infrastrukturu, prvenstveno saobraćajnu, vodnu i energetska.
5. Uspostaviti funkcionalan sistem zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima

Napominjemo da svi budžetski korisnici u narednom razdoblju trebaju poduzimati reformske mjere kojima se pridonosi ostvarenju glavnih ciljeva utvrđenih predloženim dokumentom, a naročito :

- 1) javne finansije - vezano za stabilnost i dugoročnu održivost javnih finansija, zdravstvenog sistema, fiskalni okvir, poreze, neprijavljeni rad, te rashode;
- 2) finansijski sektor - vezano za finansijski sektor, tržište nekretnina te pristup finansiranju za mala i srednja poduzeća;
- 3) tržište rada, obrazovanje i socijalne politike - vezano za zaposlenost, porezno rasterećenje na rad, rješavanje nezaposlenost mladih, aktivne politike tržišta rada, zakonodavni okvir, sistem određivanja plaća i kretanje plaća, usklađenost obrazovnog sistema s tržištem rada, naknade za nezaposlenost, socijalne naknade, te borbu protiv siromaštva;
- 4) promicanje rasta i konkurentnosti - vezano za tržište usluga, industrijsku politiku, digitalnu agendu, energetske mreže, mrežnu infrastrukturu - saobraćaj, istraživanje i razvoj, inovacije, obnovljive izvore energije i učinkovitost resursa; i
- 5) modernizacija javne uprave - vezano za kvalitet javne uprave,

Cilj ekonomske politike Vlade Tuzlanskog kantona je pokretanje održivog rasta nakon dugogodišnje recesije. Za razliku od rasta prije krize koji se temeljio na velikom zaduživanju

radi povećanja lične potrošnje i ulaganja u nekretnine, novi model dugoročno održivog rasta treba se temeljiti na izvozu i povezanim investicijama u proizvodnju. Glavna zadaća Vlade u tom cilju je provedba strukturnih reformi usmjerenih poboljšanju poslovnog okruženja.

Manevarski prostor makroekonomskih politika Vlade Tuzlanskog kantona je ograničen, obzirom na ustavne nadležnosti kantona. Uslijed naraslog javnog duga, nužna je brza fiskalna konsolidacija.

Ne može se sa sigurnošću tvrditi kada će se izaći iz dugogodišnje recesije, tokom koje je realni domaći bruto proizvod znatno smanjen.

Ekonomski oporavak treba se temeljiti na rastu izvoza te s njim povezanih investicija u proizvodnju. Ličnu potrošnju treba stimulisati, ali ista ima osnovu u rastu proizvodnje i dohodaka u izvoznim djelatnostima. Državna potrošnja, zbog potrebe fiskalne konsolidacije, u srednjoročnom razdoblju davati će negativni doprinos rastu. To se odnosi i na investicije javnog sektora koje sporije rastu od planiranog, a potrebno je posebno kristiti mogućnost finansiranja iz EU fondova.

Mjere fiskalne konsolidacije u idućem razdoblju imaju naglasak na rashodovnoj strani budžeta.

Smanjenje potrošnje iz Kantonalnog budžeta planirati u budžetima za razdoblje 2016. - 2018. na većini glavnih kategorija rashoda. Mjerama Vlade Tuzlanskog kantona dodatno su smanjeni budžetski rashodi, gdje god je za to potojalo opravdanje.

Uz unapređenje procesa planiranja, potrebno je znatno pojačavati i funkciju nadzora nad rashodima. Prije svega se to odnosi na nova pravila o fiskalnoj odgovornosti. Također se osnažuje funkcija budžetske inspekcije u smislu sankcioniranja nepostupanja po njihovim zapisnicima.

Kretanje investicija će u srednjoročnom periodu u velikoj mjeri ovisiti od iskorištavanja kapitalnih transfera EU fondova od strane svih nivoa vlasti, intenzitetu fiskalne konsolidacije vezano uz investicijsku potrošnju države, ali i pozitivne učinke napora oko poboljšanja poslovne klime iz nadležnosti kantona, poticanja privatnih investicija, smanjenja cijene zaduživanja te poboljšanja konkurentnosti.

Fiskalna politika u narednom srednjoročnom razdoblju bit će usmjerena na dva ključna cilja. S jedne strane, nužna je brza fiskalna konsolidacija s obzirom na rastući javni dug i trošak njegovog finansiranja i to u uslovima negativne ekonomske aktivnosti. S druge strane, nužno je i pokretanje održivog ekonomskog rasta nakon višegodišnje recesije. Stoga će se srednjoročne mjere fiskalne politike temeljiti na fiskalnoj konsolidaciji u svrhu rješavanja prekomjernog budžetskog deficita.

Na rashodnoj strani budžeta pozornost treba biti usmjerena na smanjenje budžetskog deficita, ali korištenjem takvih mjera koje ne djeluju negativno na rast, uz istodobno zadržavanje socijalne zaštite građana.

Budžetom za 2016. godinu predvidjeti strukturne uštede na većini kategorija rashoda. U cilju stvaranja dodatnih ušteda, ali i povećanja učinkovitosti javne potrošnje, provesti dubinsku analizu rashoda kantonalnog budžeta, koja treba imati za cilj, zaključke, koji to rashodi odstupaju od dogovorenih politika, a koji su u skladu s njima, na osnovu čega bi se trebalo opredjeliti o definisanju mjera za smanjenje ukupne javne potrošnje.

U uslovima visoke nezaposlenosti, posebice mladih, pozornost je potrebno posvetiti provođenju aktivnih mjera na tržištu rada. Potrebno je analizirati moguće reforme sistema zdravstva, socijalne zaštite i obrazovanja, a u svrhu jačanja njihove efikasnosti i održivosti.

Svi navedeni ciljevi i predviđena kretanja fiskalne politike ovise o provođenju ključnih strukturnih reformi u nadolazećem razdoblju.

Na dugoročno stanje javnih finansija negativno se odrazila višegodišnja recesija. U takvim uslovima prostor za djelovanje fiskalne politike bio je vrlo ograničen, a što se ogledalo u visokom budžetskom deficitu i rastućem javnom dugu. Kako bi se ojačala fiskalna stabilnost, istovremeno ne djelujući negativno na ekonomski rast, potrebno je nastaviti s

provedbom niza aktivnosti koje su zbog ustavne strukture vrlo ograničene po pitanju nadležnosti kantona. U tom smislu, Vlada Tuzlanskog kantona bit će usmjerena na oblikovanje fiskalne politike u cilju promovisanja konkurentnosti, povećanja efikasnosti javnog sektora te jačanja upravljanja javnim finansijama, kako na prihodnoj tako i na rashodnoj strani budžeta, uz kontinuirane aktivnosti usmjerene na promjenu propisa kojim je uređeno pitanje raspodjele indirektnih poreza i pitanje načina povrata vanjskog duga.

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-14-16704-1/15
Tuzla, 14.07.2015. godine

